

10. „Un tânăr inteligent, ofițer în rezervă”

*Până și cel mai rău bărbat e mai bun decât niciunul.
(Yente, Fiddler on the Roof)*

Într-o seară caldă de la sfârșitul lui iunie, am petrecut vreo două ceasuri bune cu nasul într-un cufăr mic de lemn, în care obișnuia să țină nasturi, reviste, ziare și rețetele de prăjituri.

La un moment dat, Ava a scos din el o foaie îngălbenită, părea a fi una dintre filele unui ziar de la 1909 — cel puțin așa era anul pe care l-am observat în colțul din dreapta — sau o copie reușită a lui. Cineva încercuise cu creion chimic un articol sau un anunț. Am reușit să citesc rapid câteva rânduri din ceea ce s-a dovedit a fi, până la urmă, un anunț matrimonial. Aveam senzația că-l mai văzusem undeva și nu știam unde. Ava a luat cu o mână o coajă de portocală zaharisită — de la cojile de portocale pe care le mânca, în jurul ei mirosea mereu a citrice fanate și începuse să-mi placă până și asta —, iar cu cealaltă mi-a întins, cu o față dezgustată,

foaia îngălbenită, cu marginile ușor deteriorate. Am citit cu voce tare:

Un tânăr inteligent, ofițer în rezervă, etate 29 de ani, cu un venit fix anual de 3 000 cor., avere privată 6 000 cor. și va moșteni 10–15 mii de coroane, în lipsa cunoștinței și pe această cale își caută soția vieții. Caută o româncă frumoasă, cultă, vieață nepătată, gospodară, fără caprițuri și pretensiuni, căreia-i place vieața la țeară și posedă în numerar 6 000 coroane, precum și mobile pentru patru odăi.

Recerință principală: cât de puțin să știe căsni pianul, dar cu atât mai bine înverti lingura la foc.

Numai ofertele la cari e alăturată și posa vor fi luate în considerare.

Cel mai profund secret se asigură.

Ofertele sunt a se adresa la Administrația acestei foi sub devisa „Ce agonisește bărbatul femeia să știe cruța”.

Când am încheiat, părea descumpănită. Nu-i plăcea.

— Cum adică? Bine, ceva-ceva tot mi-a plăcut, limba-jul, cumva comic, da' zi și tu, uite, ăsta bărbat fain, vrea ca femeia lui să fie cultă, să știe să cânte la pian, să fie chibzuită... da' ăsta era un mare misogin, treaba cu pianul e limpede o ironie sau, în orice caz, tonul insului e condescendent, cum de nu văzuse asta mătușa Ena? Să știe căsni pianul... învârtitul lingurii în foc era cheia, uite, dar cu atât mai bine a înverti lingura la foc, și mai vezi bine că era hapsân, doar alesese un proverb mai mult decât edificator: *Ce agonisește bărbatul femeia să știe cruța*. Scârțar. Neam de traistă. Mațe-fripte. Și cum adică fără caprițuri și pretensiuni? Văd în asta acreala timpurie a unui

bărbat, lipsa lui de toleranță pentru, pentru, hai să zic, slăbiciunile sau plăcerile femeiești. Ce mai calea-valea, omul meu are toleranță zero la orice.

Suspectă i se părea Avei și faza cu obligativitatea posesii. Adică, obligatoriu să fie și frumoasă. Hm. Nu-nu. Nu-i plăcea deloc jumele ofițer în rezervă.

Și adică de ce era ofițer în rezervă la doar 29 de ani? E ceva tare putred în chestia asta. Nu, mulțumesc, nu, eu dacă eu aș fi dat cu ochii de ăsta în 1909 aș fi zis au re-voir, merci beaucoup, mais non. Vous êtes un cochon, pardonnez-moi.

Apoi m-a întrebat, mai în glumă, mai în serios, dacă ea ar fi corespuns, dacă ea ar fi fost eligibilă, luată în considerare de jumele ofițer. Avea ceva coroane, de bine, de rău, știa căsni pianul. Avea mobile pentru patru odăi, era întrucâtva cultă și avea vieața nepătată. Să zicem că trecea și de faza cu posa. Ar fi picat însă testul cu gospodară și cu învârtitul lingurii la foc. Cât despre vieața la țeară, hotărât lucru, nu se dădea în vânt. Capriții și pretensiuni nu știa să aibă, dar presupunea voit malițios, parole, că, din punctul de vedere al ofițerului, orice ar fi putut fi un capriț sau o pretensiune.

Nu, nu i-ar fi plăcut un astfel de bărbat pentru a-i deveni soț, pentru că bănuia că era îngrozitor. Cu instrucție precară. Plat, dominator, interesat de zestre, cel puțin, și deloc tolerant. Zgârcit. Și cumva bolnăvior. Cu o constituție fragilă. Ava se ambalase. S-a întrebat apoi, așa, în joacă, cum ar trebui să fie un bărbat ca să-i placă ei. Asta schimba toată socoteala, că da, ar fi învățat peste noapte treaba cu învârtitul lingurii la foc și ar fi descoperit brusc și deliciale vieaței la țeară, precum și pe cele ale chiverniselii, atât de prețuite de ofițeraș. Dar bărbatul ăsta din matrimonial

nu-i plăcea. M-am întrebant și eu, încă o dată, ce fel de bărbat i-ar plăcea totuși Avei.

Da, ăsta trebuie că e cel mai mare secret. Asta e. Să-ți placă omul. Atât de tare, încât să devii, fără să vrei și fără să știi când și cum, tot ce-i place lui. Norocul cel mare e să fie de la bun început ce-ți place ție, iar tu să fii ce-i place lui. Un fel de potrivire la marele fix.

Apoi mi-a zis că nu întâlnește niciodată un bărbat care s-o facă să creadă că el ar fi alesul inimii și nici nu-i trecuse niciodată prin minte, la vederea vreunui bărbat, că ar putea să aibă o chiar și vagă asemănare cu vreun posibil viitor soț. *Fusese ghinion? Destinul nu-i scosese în cale niciun bărbat pe care să-l vrea pentru vecie. Fuseseră câțiva, și niciunul, totuși.*

Asta și chestia-ailaltă. Nasoala ei lipsă de afectivitate. Răceala și detașarea cu care trăia totul.

Și-a amintit că undeva citise despre cât de comic ar ieși portretul unei femei dacă ar fi desenat după metaforele poezilor: gura ca o cireasă neapărat roșie, nu neagră, și nici galbenă, că stricăm dichisul, pielea ca piersica, ochii — peruzele, mâinile de fildeș, părul de aur și corpul-amforă etc. ar fi dat împreună, de fapt, un portret grotesc.

A încercat apoi să descrie bărbatul care să-i placă. *Un pic de-aici, un pic de dincolo, a zis. Bucăți din filme diferite, am zis.*

Cum or arăta astăzi anunțurile matrimoniale? a întrebant brusc și a tastat pe loc *anunțuri matrimoniale*. A citit unul la întâmplare:

Titrat, generos, romantic, doresc o relație reciproc avantajoasă cu o tânără pragmatică, manierată. Cer și ofer discreție, igienă maximă. 48 de ani, păr șaten, ochi albaștri — cu

doi „i“, așa scrie, pe cuvânt —, 80 de kilograme, 175 cm, Capricorn.

Aproape toate au trecut vârsta, înălțimea, greutatea, zodia, culoarea ochilor și a părului solicitantului, a comentat nemulțumită. Scurte. Funcționale. Fără niciun haz. Măcar cel din 1909 e detaliat și, la așa mare distanță în timp, chiar haios. Tipul din anunțul de-abia citit e grotesc, nu? El se vede pe sine „titrat, generos, romantic“, dar vrea însoțirea „cu o tânără pragmatică și manierată“. Adică, el era șmecher, ipocrit, trecut prin ciur și prin dârmon, cu ceva bani, se credea, în consecință, cu suficient de multă experiență cât să dea pe spate niște fapte, pe care nu le voia titrate, romantice și generoase însă, ci pragmatice și manierate. Adică, necitite, obediente. Cât de titrat ești dacă scrii „albaștri“ cu doi i? s-a ambalat iar Ava, vorbind mai degrabă singură.

A renunțat la anunțurile matrimoniale. Apoi, din senin, a început să rătă:

— Cică o femeie se gândește să-și găsească bărbatul potrivit și dă un anunț la ziar: *Caut bărbat frumos, inteligent, înalt, puternic, bogat, potent*. La ceasul știut, se prezintă candidații, printre care se află deopotrivă și un bărbat pe care, după ce-l studiază bine, femeia-l întreabă puțin nemulțumită, dar în același timp curioasă:

- Păi, bine, dar dumneata... de ce ai venit? Nu pari nici frumos, nici înalt, nici puternic... Ești cumva bogat?
- Nu, nici pomeneală, răspunde bărbatul senin.
- Ești, poate, inteligent peste măsură...?
- Nu... nu peste măsură, nu.
- Ești atunci, cu siguranță, bine dotat..., insistă femeia.
- Nu, nici cu asta nu pot să mă laud.

— Păi, și-atunci, de ce-ai venit? îl întreabă femeia, complet nedumerită.

— Am venit să-ți spun că pe mine să nu contezi.

Pe mine să nu contezi, a repetat Ava, arătându-mi încă o dată anunțul matrimonial luat din ziarul de la 1909 al tânărului ofițer care i se păruse *misogin, intolerant, zgârie-brânză și infatuat*.

Ce s-o fi ales de el? am întrebat în timp ce ea închidea clapa lăzii mari, o ladă de zestre rămasă de la tatăl său, *mai mult sau mai puțin tată*.

Știam anunțu-ăla de undeva, eram sigură că îl mai văzusem, dar nu am reușit să-mi aduc aminte unde.

În acele momente nu mi s-a părut deloc important să aflu.